

Z a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 49. Zettortdeenâ 4tâ Dezember 1841.

Z a u n a s s i n n a s.

Pehz 6 neddetas ilgâs wahrgoschanas pee Deewa aisgahje Imâ Otkrobera deenâ tas gohbigais Kalbabbrunnas mahzitais, Augustin Rütner, 57 gaddus wezâ, kam teescham tur pee ta taisna atmakfataja wissu labbu darbu ne suddihâ ta baggota alga sawas ustizzigas un mihlestibas-pilnas firds, ar ko winsch kluffâ un peetikfuschâ prahâ 22 gaddus schinni masâ weetinâ sawu ammatu kohpis, un wiffas draudses mihlestibu few nopelnijees! Pehz ilga laika winsch bija pirmâis mahzitais, kas schinni draudse sawu duffas weetû atraddis; jo 4 winna preekshâ tappe us zittahm draudsehm aizinati. Lai schê weegli duff winna truhdi!

No Kreewu-semmes.

Drella pilfatâ isgahjuschâ mehnesi leela nelai-me notikkuse, jo tur pehz maltites ugguns zehlahs weenâ nammâ, kas pee stipra wehja tik ahtri pahr wissu pilfatu isplattijahs, ka par ihfu laiku wairaf kâ 100 nammi, stary kurreem dauds leeli teefas-nammi ar dahргеem teefas-rafsteem, pelndâs aisgahje.

Daschadi notikkumi.

20tâ Septembera mehnescha deenâ nobegge Reischdâs, ne tabli no Nerretas, Gihkanes-muischâ septinas ehkas, un kâ teiz zaur ne-apdohmigu staigaschanu ar pihpi, no ka dasch labâs few warr mahzibu nemtees, lai ne teef patâs tahdâs behdâs, jeb zittam tahs fataifa.

Sinnama leeta, ka Englenderu-semmê brangi stalti sirgi tohp audseti, un par dahrgu naudu no turrenes pirkti. Bet ko teikseet, lassidami, ka

tur ne fenn par weenu weenigu ehrseli aismaksaja 17250 sudraba rubkus muhsu naudâ, par ko schê 690 ittin labbi darba sirgi pa 25 rubleem gabbalâ buhtu bijuschî dabujami?

Medsi, kahda filtas semmes laimiba!

Wehl weetahm laudis rohnahs, kas sawâ ne-sapraschanâ dohma, filtâs semmês wifs effoht pahrpilnam, un tur mihtoht pastahwiga laimiba, un kas ne peetikfuschî ar to, ko Deewâs teem schê peeschkihris, sawâ firdi nopuhdamees tahdeht sakka: ak kaut jel warretum dsihwoht filtâs semmês! Tahdeem par pamahzischanu lai nu schê stahw, kas ne fenn Wahzu awises bija lasfams: No Tabris, leelas pilfatas, filtâ Perseru-semmê, kas stahw ne tabt no Kreewu-semmes deenas-widdus rohbeschahm, raksta no 15ta August mehnescha deenas, ka tur apfahrt zaur leelu karstumu un faufumu tik stikti maise isbewusees, un tahds leels bads effoht zehlees, ka laudis to no Deewa katra zilweka firdi eeliftu mihlestibu us saweem behrneem pawiffam aisleegdami, effoht eesahkfuschî sawus behrnus par wehrgeem pahrhoht. Schohs behrninus, jeb-schu no kristiteem wezzakeem bija dsimmuschî, laudis nopirke no Turku tizzibas, kas tanni mallâ wairaf dsihwo. Lai nu scheem nabbadsineem zaur to ne sustu sawa dahrga kristiga tizziba, tad muhsu augstais Keisars, ka firds par winneem eeschehlojahs, tik ko to bija dabujis dsirdeht, tohs no winna kungeem atkal likka atpirtt, un jaw ne tabt no 500 behrneem zaur Winna schehlastibu irr atkal brihwê tilkfuschî, kurreus winsch nu gan us sawu walsti lîfs aiswest, fur wairs naw brihw zilwekus pahrhoht, un fur tee pee Jesus draudses warrehs palift, kurrâ tee dsimmuschî.

Parangi woi teesa.

2tras usbohshanas atbilda.

Wahzu Awisè mahza, kad uhdeni, kurrâ kartupeki nowahriti, us dahrsu=sehllahm un us behsteem uslejoht, tad zaur to wiffi kuktaini, ir tee, kas wehl ne=isperrinati, tohpocht isdelbeti.

Tur patt arri wehl dohd scho padohmu. Kad kahpohstu= jeb faknu=dahrsu gribboht isfargahnt no kahpureem, tad buhshoht ap wiffu dahrsu un stary katru eschu 2 libds 3 pirktu plattu grabwiti wilt, un tur kannepu sehllu eekaisiht, kas isauguschas pehz zaur sawu smalku wiffus kuktainus no dahrsa noturroht.

Schurkas behgoht no tahdahm weetahm, kur tahs us plawahm un grabwju-mallahm augdamas, ap Zahneem nopluzamas un pehz faspaidamas sunnu mehles (Cynoglossum officinale) tohp iskafiti.

B — r.

Atbilbeschanas us galwas lausischanu
eeksch Nr. 41.

1mas usbohshanas atbilda.

Wissupirms tee peepibija no astonu=enkuru=wahts trihs=enkuru=wahti pilnu, schohs trihs=enkurus tee atkal islehje peezu=enkuru=mahti; tad tee ohtrâ lahgâ pildija trihs=enkuru=wahti pilnu, un no schihs atkal pee teem trihs=enkureem eeksch peezu=enkuru=wahts, kur tad weens enkuris trihs=enkuru=wahti atleekahs. Tohs peezi enkurus no peezu=enkuru=wahts tee atkal islehje astonu=enkuru=wahti atpakkal, un to weenu enkuri no trihs=enkuru=wahts atkal eeksch peezu=enkuru=wahts. Tad tee atkal no astonu=enkuru=wahts trihs=enkuru=wahti peepibija pilnu, un tohs pee to weenu enkuri eeksch peezu=enkuru=wahts peelehje klahnt. Nu irr astonu= un peezu=enkuru=wahti katrà pa 4 enkureem un trihs=enkuru=wahts paleek tufcha. Tahdâ wihsè katrs sawu peenahsamu dalku riktigi dabbuja.

301 aita. Tu gribbi sinnahnt kahdâ wihsè rehkinajams? Leez wehrâ: Melle wiffumasako skaitli, eeksch kâ schee skaitli libdsigi iseet, pa zeek aitam gans sawejadâ wihsè tahs is kuhts isbsinne, prohti: tee 2, 3, 4, 5 un 6; bet teem 7 naw tai skaitli ja=iseet libdsigi, tapehz, kâ teem tanni mellejamâ aitu skaitli bes nekahdâ paleeka wajjaga libdsigi iseet. Tas masakais skaitlis irr scheitan 60; ja nu tee 7 tē ne buhtu, un tu pee 60 peeskaititu klahnt, tad tewim aitu skaitlis buhtu rohkâ: bet taggad to ne warr wihs tâ darrisht; jo tee 7 eeksch 61 libdsigi ne iseet. Tad nu reisini tohs 60 ar 5 (jo peežâs sawejadâs wihsès gans aitas is kuhts isbsinne) un peeskaiti I wehl klahnt, tad 301 isnahks, un teek aitas irr bijuschas tai kuhth.

* * *

Galwas lausischana jauneem laudim,
ihpafchi fshlas=behrneem par eelihg=
modamu laika kawekli.

3scha usbohshana:

Wahris behrnu sawâ staryâ skaitija reekstus. Wabeigufchi, pirmais us ohtru fazzija: „Woi dsirdi! dohd man 5 no taweem reeksteem, tad man tikpatt dauds buhs kâ tew.“ — „Ne,““ ohtrs atbilbeja: „dohd tu labbak man no taweem reeksteem 5; tad man ohtrteek tik dauds buhs, kâ tew taggad irr.““ Zil reeksti bija katram?

V. C.

. Pee firds nemmami stabstini.

Kahds nabbags namma=tehms lohti behdajahs leelâ maifes dahrsiba, un dohmaja: kâ gan warreschu ar teem sawejeem zaurtikt? Wisspehdigi winsch redseja fapni trihs engelus. Tas pirmais zektōs nomettees Deewu luhdse, fazzidams: es pazellu mannas azzis us to Rungu, manna palihdsiba nahnt no ta Runga, kas beh-

best un semmi darrijs. Tas ohtris rakke saknes no semmes un turklaht fazzija: ar sweedreem tawa waiga buhs tew maist ehst. Tas treschais falaffija tahs israktas saknes un fazzija: sakrahjeet tahs atlikkuschas druskas, ka ne kas ne isbahrstahs. Schis fapnis tam apbehdinatam derwe fapraft, ka tam tikkai tizzibas pilnam buhs Deewu luhgt, tikkuschi strahdaht, un to, ko nopelnijis ne isbahrstiht, bet ar padohmu kraht un tehreht, tab Deews winnu un winna peederrigus usturrehs.

Augstas gudribas mahzitajam praffija: woi danzofchana effoht grehks? Winsch tikkai atbildeja: atgreeseetees no wiffas firbs pee Deewa, tab juhs wairs ta ne praffiseet. Zits augstas gudribas mahzitajs fazzija: Kas tewi aiskawe us Deewu tawas dohmas greest, to turri par grehku. Es nu prassu: Woi warram tannis weetas, fur spehles dsirdamas un dantschi redsami, jeb paschi pilna danzofchana buhdami, ne aiskaweti us Deewu dohmaht? Un kad nu Deewam patiktu, pascha preekâ un lihgsnibas brihdi muhs no schihs pasauls aizinah, woi tab gan buhtum gattawi, preekfch Winna swehta waiga stahtees? B — 9.

Kad behrnus eefsch behrnu-mahzibas jautafi: woi irr brihw, woi irr wehlehts danzoh? Wiini arweenu Lewim atbildehs: naw brihw, irr grehks. Kalabb tab weefibas danzo, un mahzitajus arri aizina us weefibahm, un schie redsedami reds ka danzo un laudis ne aprahj? Bet kalabb ohtradi behrni ar weenu atbild ka danzofchana grehks, fur wezzaku darbi teem ta ne mahza atbildeht? — Wannim buhtu par preeku us scho jautafchana eefsch muhsu awisehm atbilbi lassih.

W. P.

Teefas fluddinaschana s.

No Uppeemuischas pagasta teefas tohp wiffi mantineeki tahs Sufchu-krohga nomirruschas meitas Anne Wohfstein usazinati, diwu mehneschu starpa, prohti

lihds 4tu Janwar 1842, pee schihs pagasta teefas peeteiktees un to mantas-dallischanu fagaibih; ar to pamahzischanu, ka teem, kas noliktâ laikâ ne peeteikfees, wehlat buhs kluffu jazeesch. Uppeemuischas pagasta teefa, 7tâ November 1841. 3

(Nr. 50.) ††† Janne Krautsche, pagasta wezz. G. H. Schwanenberg, pag. teef. fcrihw.

No Dundagas pagasta teefas tohp wiffi un ikkatri, kam kahdas taisnas praffischanas buhtu, pee tahs atstahatas mantas ta noslikkuschu walkeneeka Matsch Tausel no Kesperu mahjahm, zaur scho usazinati, sawas praffischanas tai us to 20tu Dezember f. g. noliktâ isflehgshanas-terminâ, pee saudeschanas sawas teefas, peerabih, un wiffi tee, kas tam nelaiikim ko parrada buhtu, tohp usazinati, sawas parradus, pee strahpes tahs dubbultas maksas, tai pascha terminâ scheid atlihbsinaht. Dundagas pagasta teefa, tai 25tâ Oktober 1841. 1

(L. S.) ††† Janne Semmesarrej, peefschdetajs. (Nr. 181.) Stavenhagen, teefas fcrihweris.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas praffischanas buhtu pee tahm mantahm to nomirruschu Pommuschas fainneeku Kerru Zahna un Lihrumu Mikkela tohp usazinati, lihds 8tu Janwar 1842 pee Pommuschas pagasta teefas peeteiktees, jo wehlat neweenu wairs ne klausih. Pommuschas pagasta teefa, 8tâ November 1841. 2

(Nr. 56.) Gedbert Buk, pagasta wezzakais. N. Belikowiz, pagasta teefas fcrihweris.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas praffischanas buhtu pee ta nomirruschu Bramberges Tilterumbu-mahju fainneeka Zahna tohp usazinati, 8 neddelu starpa pee Krohna Bramberges pagasta teefas peeteiktees, jo wehlat neweenu wairs ne klausih. Bramberges pagasta teefa, tanni 29tâ November 1841. 3

(L. S.) J. Salkenfels, peefschdetais. (No. 310.) G. Paulborn, pagasta teefas fcrihweris.

Zittas fluddinaschana s.

Zehrkses muischâ, ne tahnu no sudmallahm, warr labbus keegelus un dalstius dabhuht pirkt. 1

Par Zahneem 1842 warr Keelas-Ezawas sudmallakrohgu us arrenti dabhuht. Kam patiktu scho krohgu us arrenti nemt, lai pee laikâ pee muischas waldischanas peeteizahs. Tai 17tâ November 1841. 3

Sinna par jaunahm grahmatahm.

1) Swehti stahsti is Deewa wahrdeem islassiti no August Döbner Uhdascha un Garikalna mahzitaja pirna un ohtra dalka, driffeti Rihgâ 1841, pirmai dalkai 132 pufslappas, ohtra dalkai 96 pufslappas, abbas dalkas maksa ne-eeseetas 30 kap. fubr., papihru wahlâ eeseetas 37 kap. fubr., pufshdu wahlâ eeseetas 45 kap. fubr. Rad 50 grahmatinas no scheem stahsteem us reis pehrk, tad no katras atlaisch 5 kap. fubr. Scho grahmatinu warr dabhuht pirkt pee Rihgas wezzaka mahzitaja pee Jahna basuizas Trey, winna nammâ pee Sinder-eelas.

Ur leelu preeku scho grahmatinu effam lassijuschi, un ja buhtu nuhsu spehâ, labbpraht katras mahjas ar scheem stahsteem apdabwinatum. Schee stahsti irr ar apkerschanu un ar gudru sinnu salikti, ne par ibsi, neds aridsan par garri. Zohs islassijis ittin labbi warr eepasihtees ar swehtu bihbeli, kas libds schim par dahrgi pirkama, un arri dauds lassitajeem par grubti saprohtama, par stipra bariiba. Zaur scheem stahsteem prahts arri dauds atwehrsees pee spreddiku dsirde-schanas un lassifchanas, jo spreddikeem zits pamats jaw newaid kâ Deewa swehtais wahrds. Schis pamats wehl dauds klausitajeem pawiffam irr swesch un nepasihstams, un talabb ta stipraka bariiba ko dohd basnizâ, arri mas ko eet pee firde. Ur aufim gan

dsird, bet ar fird' un prahtu ne nemm prettim, ta-labb ka firds ne irr iskohpta un prahts ne irr is-lohzihts.

Ur leelu luhgschanu Garikalna mahzitaju luhdsamees tik labbi buht un wehl sawu galwianu puhleht un arridsan driffds eelikt: Pamahzifchana fohlmeistereem kâ schohs stahstus buhs behrneem likt preekschâ, kabbas mahzibas, kabbas apzerrerschanas no katra stahsta warr isnemt. Saulite-patte gan spihd no sewis, bes kâ rahda: reds schè kur spihd! tapatt irr Deewa wahrds patz parahdabs spehzigs no sewis, bes ka wiffu pehz kahrtas isleek, bet dascheem azzis irr aishpufschas un kad azzis labbi ne ismasga, faulite tam rahdabs miglâ ween buht. Tapatt arri pee Deewa swehta wahrdina gan labbi un derrigs, kad papreekschu pamahzidams wahrds azzis atwerf. Un schinnf pamahzifchanâ gribbetum labbak atrast par dauds, ne kâ par mas, ihpaschi par teem stahsteem no wezzas derribas laikeem, par kurreem rehti dabbohn spreddikus dsirdeht.

Deews tas Kungs lai schai grahmatinai palihds bagatus auglus nest!

2) Swehtas gudribas grahmata (no Ugeluth) ne-eeseeta maksa 20 kap. fubr.; beesa papihra wahlâ 25 kap. fubr.

3) Skoblas behrnu Deewa-luhgschanas 2½ kap. fubr. Schihds beidsamas grahmatinas warr dabhuht taf paschâ weeta pirkt.

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Rihgâ, tanni 24tâ November 1841.

	Sudraba			Sudraba	
	Rb.	Kv.		Rb.	Kv.
I jauns dahlderis	1	33	I pohds kannepu	—	90
I puhrs rudsu	1	60	I — linnu labbakas surtes	2	—
I — kweeschu	3	—	I — — siktakas surtes	1	80
I — meeschu	1	20	I — tabaka	—	65
I — meeschu = putrainu	1	80	I — dseltes	—	75
I — ausu	—	75	I — sweesta	2	50
I — kweeschu = miltu	4	—	I muzza silku, preechu muzza	7	50
I — bihdeletu rudsu = miltu	2	30	I — — wihschnu muzza	7	75
I — rupju rudsu = miltu	1	70	I — farkanas sables	7	—
I — firnu	1	60	I — rupjas leddainas sables	6	—
I — linnu = sehklas	2	50	I — rupjas baltas sables	4	40
I — kannepu = sehklas	1	50	I — smalkas sables	4	—
I — limmenu	5	—			

W r i h w d r i f f e h t .

No juhrmallas gubernementu augstas waldischanas pufses: Waldischanas-rahts A. Weitler.